

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe un jum. . 12 .
 Pe o lună . 2 .
 Nr. de Duminecă
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . 10 Cor.
 Nr. de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un 40 franc.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Miksa utca 2—3.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Fără prieteni.

Din mila lui Dumnezeu, țara ungurească și poporul unguresc au ajuns să aibă o generație de oblăduitori cum nu au mai avut niciodată. Nu-i putem socoti cărmuitorii noștri, de vreme ce toți oamenii politici cari cărmuesc în mod real țara noastră sunt *unguri* și în acelaș timp ei nu-și înțeleg menirea altfel decât ca apărători ai intereselor curat ungurești, lăsând interesele celorlalte popoare din țară, dec ale țării întregi, nu în părăsire numai, ci prigonindu-le și jignindu-le și apăsându-le cu orice prilej și cu orice mijloace ale puterii.

Avem deci tot dreptul de a-i socoti nu ca pe reprezentanții intereselor noastre, ci numai și numai ca pe ai intereselor *ungurești*, ai poporului și ai politicii *ungurești*.

Dar să lăsăm odată punctul de vedere românesc din discuție, căci atunci am avea cu totul alte învinuiri de adus guvernului unguresc, și să ne întrebăm ce au făcut și fac oamenii politici unguri în serviciul politicii *ungurești* și cum știu să cultive și să păzească interesele *ungurești*? Și aici putem constata imediat că, noi românii avem tot cuvântul de a fi mulțumiți cu felul cum guvernul unguresc în o importantă direcție a politicii servește interesele ungurești.

Mai de mult, înainte de a ajunge cărmuitoare actuala generație politică mai tânără a ungarilor, trebuie să mărturisim că interesele ungurești erau servite, atât în monarhie cât și în afară, cu o dibăcie, pricepere și un noroc care a adus multe simpatii și mai ales multe succese poporului unguresc.

A fost o întreagă tradiție în politica ungurească de a cultiva simpatiile străinătății. Încă din suta a XVII. capii politicii ungurești avură chibzuința de a-și asigura simpatiile și chiar concursul străinătății pentru înfăptuirea planurilor și ambițiilor lor. Gheorghe Rákoczy I. încheie în anul 1643 întâi o alianță cu Suedia, pe atunci un factor foarte puternic, ridicată prin regele Gustav Adolf la rândul de mare putere, apoi cu Franța. Prin aceste alianțe puternice el izbuti cu armata să străbată din Ardeal până la porțile Pressburgului, făcând multe neajunsuri casei de Habsburg. Gheorghe Rákoczy al II colaboră cu Turcii contra Austriei iar Francisc Rákoczy al II a avut totdeauna simpatiile Franței, încât după ce fusese înfrânt »Regele — Soare« Ludovic al XIV. îl primi la curtea sa și-i acordă o pensie, apoi fu adăpostit la Rodosto lângă Marea Neagră, unde muri ca oaspele Turciei.

Tradiția asta de legături cu străinătatea s'a urmat și mai târziu și a ajutat pe unguri în multe situații. Mai târziu, boierimea ungurească a căutat și și-a creiat multe legături cu cercurile dela curtea din Viena și dacă s'ar putea cerceta exact istoria succe-

selor ungurești, s'ar găsi de sigur că legăturile personale și influența aristocrației ungurești la curtea din Viena au avut o mare parte de merit la recucerirea drepturilor ungurești. Să mai vorbim apoi de marea activitate ce au depus emigranții unguri, cu Kossuth în frunte pentru a câștiga simpatiile străinătății pentru cauza ungurească »apăsată« de Austria? Se poate oare închipui un succes mai mare pentru un popor decât acela de a fi cântat și preamărit de un poet ca Heine în cunoscutele versuri:

*Wenn ich den Namen Ungar hör,
 Wird mir das Wams zu enge.*

Hotărît, generațiile ungurești mai vechi au știut să servească interesele cauzei ungurești cu o pricepere foarte fericită.

Dar cum e azi? Oare mai are nevoie poporul unguresc și azi de simpatiile străinătății? Cine ar putea tăgădui asta? Cine ar putea spune că poporul unguresc este azi într'o situație atât de fericită, încât se poate dezinteresa de simpatiile străinătății și a celorlalte popoare?

Toate popoarele și țările caută a-și creia simpatii și legături în străinătate, toți caută a-se înconjura cu prieteni în timpurile acestea de cumpănă, grea mai cu seamă pentru popoarele mai mici și mai slabe.

Puteri mari ca Germania, cu toată armata sa uriașe și organizată la desăvârșire, nu repudiază prietenia nu a Austriei și Italiei dar chiar și a micii Românie pe care caută să o lege de orientările ei trimițându-și chiar pe viitorul împărat al său să viziteze țara românească. În aceia ordine de idei se poate aminti și vizita prințului moștenitor Francisc Ferdinand la Sinaia cu toate manifestațiile atât de semnificative ce a adus pentru România. Anglia chiar, pentru care mândria »splendidei izolări« a fost o expresie a nepăsării sale pentru prietenii în străinătate, azi s'a înconjurat și se înconjură în Rusia, în Franța, în Turcia, în Japonia cu prieteni și aliați spre a nu fi surprinsă de evenimente.

De altă parte vedem cum toate popoarele mici caută prieteni și rețea întreagă de simpatii se urzește între cehi și francezi, slovacii și croații au mobilizat pe bătrânul Björnson pentru cauza lor, polonii urmează de mult o întinsă propagandă de simpatie pentru sine, sârbii au fost în stare să smulgă ziariștilor din Paris telegrama adresată sindicatului din Budapesta și până și cu lipsa noastră de organizație, cauza românească pe nesimțite începe să devie cunoscută și simpatizată în străinătate.

Care-i situația ungarilor? Ei sunt închiși, ca și românii, între blocul slav de o parte și sunt așezați de-a curmezișul năzuințelor pangermane ale cunoscutului *Drang nach Osten*. În acelaș timp ei vor să ducă o luptă de emancipare de sub sceptrul Habsburgilor și desfacerea Ungariei de Austria. Interesul lor ar fi deci de a se alia fie cu unul, fie cu altul din acești factori spre a-l

combate pe celalalt. Dacă ei vor să combată primejdia slavă, ar trebui să caute măcar pentru clipă prietenia popoarelor ne-slave spre a putea birui mai ușor măcar slavismul din Ungaria. Aceste popoare ne-slave ar fi germanii Ungariei și Austriei, apoi românii Ungariei și României, ba până și prietenia italienilor din Fiume ar trebui căutată spre a pune capăt năzuințelor de independență și întărire economică a Croației care luptă fățiș pentru cucerirea acestui însemnat port, ce le deschide drumul spre mare.

Dacă ungurii ar avea în parlament prietenia unui puternic partid românesc și a partidului german ce există și se va întări, năzuințele slavilor și mai ales ale slovacilor și sârbilor, adaugând și pe rutenii Ungariei, cari după convingerea noastră nu vor întârzia a se trezi naționalicește, ar putea fi ușor biruite și croații încă ar găsi în fața lor o majoritate puternică.

Dimpotrivă, dacă ungurii ar voi să învingă sau să stavilească »pericolul« german sau românesc, ei ar trebui să caute alianța slavilor împotriva Drang-ului și a pretensei iredente românești. Și pe deasupra ei ar trebui în oricare din aceste cazuri să câștige simpatiile străinătății.

Să mai arătăm realitatea? După generația de oameni politici înțelepți ai ungarilor, azi a venit o generație tânără absolut inferioară. După generația lui Kossuth, Deák, Eötvös, Széchenyi, Andrassy, azi a venit și înlocuiește tot mai mult pe cea veche, generația lui Kossuth-fiul, care a provocat în mod inutil și prostesc conflictul cu Croații, care a ajuns o bubă fără leac pentru min ea oamenilor politici unguri, a venit generația lui Andrassy-fiul, care cu o îngâmfare aristocratică aruncă mânușa tuturor partidelor nemaghiare, făgăduind că va prigoni pe »ațățători« fără cruțare și făurind proiectul votului plural, a venit generația lui Apponyi și Günther, cu aceleași năzuinți, creind o atmosferă de ură și vrășmășie în toată țara în jurul poporului unguresc.

Dacă însă în lăuntrul țării, oamenii politici unguri s'au învrăjbit cu popoarele străine (exceptând »sprijinul« deputaților — sași) ei ar trebui să evite măcar conflictul cu ceilalți factori din monarhie. În loc de asta, ei au provocat în mod îngâmfat și ușuratic conflictul cu coroana și dinastia. Austria de asemeni e împotriva lor și în parlamentul austriac răsună mai în fiecare ședință câte un discurs anti-unguresc, începând dela germani și până la mica fracțiune românească.

Astfel poporul unguresc și-a atras de bună voie, fără nici o trebuință dușmănia tuturor popoarelor din sânul țării, a românilor, a germanilor, a sârbilor, a slovacilor, a croaților și rutenilor și până și a italienilor fiumeni pe cari caută a-i maghiariza prin tot mai multe școli și instituții ungurești. În acelaș timp el a provocat o luptă

cu coroana și ca culme a bruscat până și pe viitorul împărat, pornind o violentă campanie, îndreptată direct contra lui, pe când el se afla în interesul monarhiei la Sinaia.

Când o delegație de români din Ungaria a fost primită în Sinaia, archiducele și-a manifestat dorința de a primi și o delegație de unguri stabiliți în România, dar toate corporațiile și societățile ungurești au refuzat să trimeată o delegație la archiducele. Oare ce impresie, ce sentimente va fi trezit aceasta în sufletul viitorului suveran pentru unguri? Iată cum știu ei să excludă până și simpatiile din viitor ce s'ar putea naște pentru ei.

Cât privește străinătatea, credem că lucrurile încă sunt destul de cunoscute. Să vedem »prieteni« ce înconjură Ungaria: România — de prisos orice explicație, Serbia — se știe care-s sentimentele ei pentru asupritorii sârbilor din Bănat, Bacica și Slavonia, Austria — am văzut, mai încolo, Italia nu poate avea simpatii pentru sistemul de maghiarizare a orașului Fiume, Germania, încă nu poate avea sentimente de simpatie pentru apăsătorii Bănatului și nu are interes de a favoriza slăbirea Austriei aliate prin năzuințele ungurești. Cât pentru restul străinătății, Björnson, Scotus Viator, telegrama ziaristilor francezi, apoi memoriul medicilor români nu au putut trece fără urme. Franța, Anglia, Italia sunt azi lămurite. În Statele-Unite slovacii au lucrat atât de bine, încât presa americană când vrea să citeze un caz de regim nedrept și apăsător, citează Ungaria și măcelul dela Cernova.

Care-i cauza acestei situații? Am spus, direct e inferioritatea oamenilor politici unguri, iar indirect, credem a nu greși dacă învinuim școala ungurească cea nouă din care a ieșit noua generație politică ungurească.

Școala asta a infiltrat prin cultul exagerat al patriotismului unguresc două lucruri: întâi prin neglijența totală a limbilor străine (germana se face într'adins foarte

superficial iar franceza aproape de loc în liceele ungurești) din care a rezultat o izolare de cultura străină modernă, necunoașterea și neînțelegerea străinătății și a marilor ei probleme, apoi superficialitatea, neseriozitatea generală a culturii și gândirii, pe care o dau școalele ungurești o lipsă de tact, un fel de *virtuskodás*, cum zic ungruii, o notă proprie firii ungurești, care-i face, ca pe flăcăii din ciarda pustelor, să se »puie« cu oricine, provocând pe toți »la trîntă«.

Nu avem motiv de a regreta această stare. Ea cel mult cuprinde pentru noi un avertisment: să ne ferim pe noi și pe copiii noștri de influința dezastruoasă a școlii ungurești.

Cât pentru noi, starea asta nu poate fi decât îmbucurătoare. Oameni politici unguri proclamă ca principiu suprem al lor: *bellum contra omnes*. Nici un prieten, cât mai mulți dușmani, aceasta e formula plină de încredere — exagerată — în forțel epropriei a politicii ungurești. Nu putem decât să o aplaudăm. Noi știam că în politică principiu suprem e de a nu și crea nici odată mai mulți vrășmași decât impune strictul necesar al împrejurărilor și de a câștiga totdeauna cât mai mulți prieteni.

Poporul unguresc însă se pare că și poate permite luxul a cât mai multor vrășmași și se lipsește de prieteni.

De sigur, dacă nici un alt lucru nu ar dovedi, singur acesta ar arăta că și pentru unguri a sosit începutul sfârșitului, — căci starea asta nu se poate să nu se răzbune.

Regele Carol Ia Viena. Ziarul *Neue Freie Presse* este informat că Regele Carol al României va veni la 4 Septembrie pentru două zile la Viena și se va întâlni cu împăratul Francisc Iosif.

Câți medici vor lua parte la congresul din Budapesta? Ziarul »Pester

Lloyd« are în privința asta următoarele informații:

Participarea la al XVI-lea congres medical internațional din Budapesta, și-au anunțat-o până de prezent 2440 de medici, cari vor sosi împreună cu 656 de membrii de familie, astfel că numărul oaspeților străini a trecut deja până acuma peste 3000. Și e mai presus de orice îndoială — crede »P. L.« — că numărul acesta va crește în cele două săptămâni din urmă, până la 4000, ba chiar poate și mai mult. Caracterul internațional al congresului apare mai lămurit din împrejurarea că, între membrii ordinari se află 162 de delegați din America, 90 din Anglia, 188 din Austria, 35 din Argentina, 42 din Belgia, 22 din Brazilia, 17 din Bulgaria, 8 din Danemarca, 21 din Egipt, 257 din Franța, 16 din Grecia, 31 din Olanda, 24 din Japonia, 218 din Germania, 145 din Italia, 172 din Rusia, 28 din Portugalia, 10 din România, 64 din Spania, 23 din Elveția, 4 din Serbia și 17 din Turcia, iar din Ungaria 855 de înși. — Aici — zice »P. L.« — nu sunt amintite statele, cari n'au anunțat mai mult de 4 delegați.

Vor fi mulți poate cari v r crede în fidelitatea acestui tablou-reclamă, dar chiar adevărate să fie — precum nu pot fi — informațiile ziarului »P. L.«, un lucru rămâne constatat: medicii români n'au intenționat să zădărnicească ținerea congresului, ci și-au justificat numai abținerea lor. Și ce dovedește mai neîndoios succesul strălucit al medicilor români dacă nu faptul, că ecoul european trezit de memoriul lor, a putut să inspire cercurilor medicale din Budapesta tema unei eventuale zădărniciiri a congresului. De altfel până la întrunirea congresului mai sunt încă două săptămâni...

Tribunale pentru renegați. O idee în tot cazul originală, și izvorită dintr'o adâncă simțire națională, desvoltă într'un număr mai recent al »Gaz. Tr.« d. Cassiu Maniu, ocupându-se de mijloacele cum s'ar putea stăpni renețatismul distrugător de societate și de neam. Iată soluția dlui Cassiu Maniu:

...Merit neperitor va avea acel mare bărbat de stat român, care va opri în calea sa tendința renețatismului distrugător de societate și de neam civilizat, prin zdrobirea renețatismului, prin întemeierea de tribunale specifice unde, din cînd în cînd, în interval de cite 30 ani, renețatii dovediți să-și capete osînda meritată, deportațiunea.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Scrisori din Paris.

Impresii de teatru.

II.

Voi mai analiza din repertoriul de anul acesta și »La Patronne« a lui Maurice Donnay, singura poate care mai merită atenția noastră. Celelalte lucrări făcând parte din stocul pieselor scrise pe comandă și menite a îngroșa punga directorilor teatrelor pe scenele cărora sunt reprezentate. În »La Patronne«, regăsim pe Maurice Donnay în toată plinătatea talentului său. Acest autor care a fost comparat cu Racine și cu Watteau, este un analist fin, un observator destoinic și talentat, un moralist, fără însă a lua tonul unui predicator, un moralist, care simte o plăcere estetică în a combate vanitatea, prostia, egoismul »monden«, în opera sa actuală exaltă spiritul de sacrificiu.

În piesa lui și-a dat osteneala să lărgească cadrul obișnuit al teatrului introducând analiza minuțioasă a romanului, făcând observații de fină psihologie asupra stărilor sufletești prin cari trece personajul central.

Maurice Donnay, cântărețul amorului, tuturor spețelor de amor, a fost comparat și cu drept cuvânt cu Racine, cântărețul amorului din secolul XVII și Watteau, pictorul societății galante din secolul XVIII, cu drept cuvânt am zis, fiindcă și

el a căutat amorul și a pictat în culori foarte vii aproape în toate piesele sale saloanele galante din al XX secol. Și în *Patronne* avem în actul I, un tablou al unui salon modern, în care verva și spiritul autorului se întrec în observații fine și subț o formă ușoară, de o adâncă moralitate. Ceeace trebuie să admirăm mai ales în ultima piesă a autorului lui »L'Antre Dauge« este respirația, moralitatea ce se degajă, sufletul de bună-tate care o străbate și ororea cu care se ridică împotriva decadentei moravurilor. Delicată și fină, elegantă și frumoasă »La Patronne« este dacă nu cea mai bună lucrare a lui Donnay apoi desigur cea mai încântătoare ce va fi scris pentru teatru.

Iată în câte va vorbe subiectul, mai bine zis, conflictul care naște în sufletul Patronnei.

Melly Sandal, soția lui Sandal o femeie de lume, din lumea care peirece a Parisului, din lumea mondenă, ca să nu zicem cu Dumas, demimondenă, se atașează de secretarul soțului ei, un tânăr cu un suflet curat, venit din provincie, neîntinat încă de murdăria societății moderne.

Se atașează de el și îl îngrijește ca o mamă, acest sentiment se transformă încet încet într'un sentiment nedefinit pentru Patronnă, dar destul de aparent pentru noi, este dragostea pentru acest tânăr pe care până azi îl privea ca pe un fiu al ei. De cealaltă parte Robert din naivul și inocentul de odinoră, îl vedem cum din contactul cu noua lume în care trăiește, caracterul lui evoluează, și ajunge și el ca toți desfrânații ce frecuenta, pofțitor și dornic de scusații la baza cărora stă putrezimea unei societăți decadente, ajunge să fure secretul unei invenții a patronului

său pentru a avea banii necesari la întreținerea relațiilor sale cu o femeie.

Și Melly suferă și se sacrifică pentru a readuce pe calea cea bună pe rătăcitul copil și cea mai bună soluție ce găsește e să-l retrimite în provincia din care venise; acolo unde sufletul său încă tânăr va găsi odihna și consolarea într'o viață liniștită și în care va predomina curățenia sufletelor celor ce va frecuenta.

Acesta era subiectul care a fost tratat de autor în 5 acte și dat la scenă numai în patru.

D-ru! Porel, directorul teatrului Vanderville cu d-na Janne Graurier, interpreta rolului principal, insistând pe lângă autor pentru tăierea actului al 4, acesta a cedat și a făcut rău.

Actul al IV era cel care explica stările sufletești a eroilor, era acela care ne pune la curent de evoluția sentimentului lui Nelly pentru Robert, ese acel care explică publicului piesa, și dacă piesa cu toate calitățile ei a căzut, aceasta nu se datorește decât acestei tăieri.

În tot cazul ea va rămâne ca una din operele cele mai delicate ce se va fi scris în ultimii ani și socotim că ea se va relua în complect pe vre-una din multele scene din marele oraș.

După ce am vorbit și de această piesă trebuie să constatăm că, restul n'au fost decât piese cari nu merită atenția unei critici serioase și cari nu pot rezista la o analiză amănunțită. Am revăzut o piesă polițienească iarăși un fel de scherlick-Holmes, am văzut pe *Arsene Lupiu*, o piesă la

Și oare nu ar fi salutată curățirea aceasta periodică pentru oricare națiune oricât de civilizată ar fi!? Când vom începe a ne cugeta mai adinc la condițiile ce se pretind la formarea imperiilor mari civilizate, tot mai mult ne vom convinge, că înființarea acestor tribune este pasul întâi pentru atingerea celui mai mare și mai sfânt ideal național. Neamul românesc, în naivitatea sa primitivă, pare a nu fi simțit pierderea enormă ce e avut cu trecerea la ritul romano-catolic a Huniadeștilor, cu rivna la domnia Bulgară a Asanilor.

Dar posteritatea îl judecă și-l condamnă, pentru că n'a avut destulă putere morală și autoritate, ca să-și țină pentru scopurile înălțării neamului românesc pe atâți incomparabili eroi și genii, ce au salvat dela peirea sigură pe maghiari și pe bulgari, două neamuri prin excelență șoviniste. Competința acestor tribune de civilizație se va întinde peste toți renegații, peste toate faptele ce isvorăsc dintr-o conduită individuală, ce se pune pe punctul de negație față de legile idealului și a moralei comune naționale.

Congresul studențesc dela București.

Și așa. Dlui Apponyi nu-i place. Nu vede cu ochi buni pornirea tinerimei române de a ținea o adunare națională. Ne recomandă altă ținută. Ne atacă: »cine pleacă la Iași, la congres e trădător«. Nici mai mult, nici mai puțin. Porțile universității or crăiești din Ungaria se vor închide pentru acei nemernici, cari vor încerca să pună piciorul pe pământul aceluia urgisit de București. Căci ce vor discuta alta învățății tineri români, decât politică, și încă politică dela roată — intransigentă, daco-română?! Și ce le vor spune profesorii universitari români în prelegerile lor? Minciuni încornurate, cari îi vor îmbăta și-i vor orbi! — Și d. Apponyi — dela masa bureaului său elegant — iscălește cu trăsături energice de ministru o ordinație, pe care ați citit-o cu toții. Un ceardaș uuguresc îi răsună încă în urechi, câteva zeci de deputații de prin săcuime îi așteaptă să se roage pentru neamul primejduit — de elementul valah — iar pe masă stă deschisă cartea »despre Principe« a lui Macchiavel.

D. Apponyi a studiat pe Macchiavel asta, din doască în doască și i-a șterpelit toate apucăturile. Nu-i mare minune să domnești, dacă ai mentori atât de iluștri și de experimentați!

cărui succes ne-a pus pe gânduri asupra gustului publicului din al XX secol, îi plac senzațiile de prost gust și lipsite de orice valoare artistică, căci nu voi putea fi convins nici când că în aventurile lui Arsène Lupin, și în ostenele ce își dă *Querchard* polițaiul pentru a-l prinde, ca și în nereușita acestuia, se poate găsi ceva de artistic.

Afară de aceasta, aceste piese, în cari personajul simpatic este răufăcătorul, sunt și imorale influențând în rău asupra copiilor ce vin în grup și aplaudă cu nesățiu râvnind la succesele lui Arsène Lupin.

Nu doară, că cer dela o piesă să judece morală, dar cer ca cel puțin să găsească arta, căci pentru mine arta n'are morală, ea fiind morală când e adevărată arta. De aceea spuneam adineaori că în presa lui Dormay am găsit o morală, care se degajă din opera autorului fără ca dânsul să o predice.

Aceasta este stagiunea de anul acesta, ne rămâne acum să ne ocupăm în articolul viitor de principalii interpreți ai acestor piese.

Mihail Bunescu.

Și credeți D.V. că principele ideal al lui Macchiavel n'ar fi folosit și mijlocul acesta, dacă ar fi domnit cu puterea brațului în Ungaria noa tră? Ba bine că nu. Ce mai ordinații n'ar fi dat și el!

Căci să vedeți ce și-ar fi zis Macchiavel și, prin urmare, și Apponyi: Tinerimea? Iar nestins! Trebuie să fi cu ochii în patru ca să nu te ardă, când ți-e lumea mai dragă. Dacă tinerimea, care e viitorul statului de mâine, a apucat pe căi greșite, e vai și amar. Deci: paza bună, păzește primejdia rea. Dă-i să citească numai și numai ce crezi tu de cuviință, dă-i puțința să vadă numai ce-ți place ție, fă-o să simțească, numai ce crezi tu de bine.

Aaa! Fă-o să simțească! Intr'asta stă întregul talisman. Să nu rostească numai cu buzele — să creadă, să jure, să moară, dacă e de lipsă, pentru idealul tău. Asta e ținta, care trebuie să o ai înaintea ochilor tăi, dacă vrei să ți fie asigurată domnia.

Fii sigur, că nu vor da roadă fructele dușmane, dacă vor fi pipernicite, dacă vor sta chir-cite la pământ, neavând soare și ploaie mănoasă. De aceea: înceteze orice posibilitate de atățare a focului! De aceea: granițele închise (vai granițele României sunt atât de aproape!)?! De aceea: În temniți sau lipsit de pâine acela, cari încearcă să ți-se împotrivescă! Vor muri zece, douăzeci din ei? O să le sugi măduva din oase? O să le lași familia pe drumuri? Inal ele interese de stat cer mult mai mult decât pot să ceară vre o câteva guri flămânde!

Și așa înainte! Fără șovăire. Spre mărirea patriei omogene.

Foare bună socoteală! Dar e făcută fără de birtaș. Așa nu se poate infunda gura unui neam, care cere dreptate și adevăr. Așa nu poți să nici inimile tinerimei, cără care vii cu astiel de năcazuri. Așa naști sbucium sufletesc, așa naști resenz. Și de sbuciumul acesta sufletec avem noi lipsă.

Fiecare să se întrebe: care e cauza opririi? Fiecare să-și zică: Ce propovăduiesc cei dela cari vreau să ne smulgă? — Și se deschid ochii și urechile aud și inimile bat mai tare. Iată răspunsul cel mai eocvent.

Răspunsul cel mai bun. Nu altul. Nu tãmbălauri, nu rupei de steaguri și țăriri în noroaiete străzilor, nu protestări bombastice, lipsite de seriozitate, nu spargerii de geamuri, cari n'au greșit cu nimic.

Ci muncă, muncă și dragoste pentru tot ce-ți dictează inima că e adevărat și curat și sfânt. Căci inima ta e un for mai superior decât o sută și o mie de ucaze, inima ta este o cetate fermecată, unde ești tu stăpân nețărmit și de unde dai afară cu rușine pe cine vrea să ți-se împotrivescă.

Și așa va fi, căci ar fi nonsenz să fie altfel. Ne vom duce căți vom putea, vom lua parte, chiar sub ochii trădătorilor ascunși printre noi, ne vom da osteneala (o osteneală atât de sfântă!) de a ne închege rândurile, iar cari nu vor putea să ia parte, vom adera în scris, vom ajuta întreprinderile născute la congres și vom ținea cu tărie de mucenici la credințele profesate de frații noștri de un sânge — căci altfel am fi monștrii, (înțelegeți?) monștri, cari sunt vrednici de disprețul tuturor, cari fac parte dintr'un neam cinstit.

Și scriind astea ne gândim la viitoarele noastre generații, ne gândim la copiii copiilor noștri —

fiecare din noi reprezintă un lanț neîntrerupt de viitori români, fiecare e un cărbune din acel jar nestins, pe care o să fie siliți să joace mult stimății noștri dătători de ucaze. Scriind astea suntem conștii de marele pas, pe care-l facem, căci vrem cu trup cu suflet să rămânem români, să ne cultivăm limba și să murim ca români.

Ca să ajungem timpuri mai bune — trebuie să ne vedem și să ne cunoaștem. Deci: trăiască congresul din București! Cu cât e mai urgisit de alții, cu atât mai mult să aderăm la el.

Dar să trăiască congresul din București și pentru viitorime. Să nu fie o adunare, care se șterge din amintirea ta după prima săptămână ce a trecut. Fapte! Fapte plausibile. Revistă studențescă — anuar studențesc — Societăți de excursiuni prin localitățile locuite de români — alumnee — biblioteci și săli de lectură studențești.

Dorim sfatul și încurajarea celor mai de frunte profesori universitari din România, dorim sprijinul dlor desinteresați. Dorim să i vedem în fruntea mișcării, ca astfel să ne simțim mai tari și mai conștii de misiunea noastră.

Și al nostru va fi viitorul.

I. M.

Părerii cu privire la o nouă fundamentare a învățământului nostru primar.

VII.

— Sfârșit. —

Lucrul manual trebuie pus în școala noastră exclusiv pe baze naționale. Nimic din ce e străin să nu se învețe într'însa!

Al doilea punct în privința căreia trebuie să se petreacă o reformă în lucrul manual e: așezarea lui pe baze practice mai largi. Așa cum e el astăzi, pe lângă o atitudine șovăitoare, dacă nu chiar cu totul greșită, el mai e și unilateral fiindcă privește numai o parte a vieții, anume aceea referitoare la îmbrăcăminte. Dar nevoile practice sunt cu mult mai multe și ele nu-i permis să se trateze numai în mod teoretic în școală, ci să-și găsească o exprimare și în practică, în lucrul manual. De ce nu s'ar putea întocmi d. e. în anumite școli mai de samă, în locul atâtor broderii, un curs de bucătărie, unde fetele să învețe cum să gătească bine și ieftin. Ajunge oare a învăța la istoria naturală și la economie de câte și mai câte plante și legume după carte iar o privire în adevărata natură a lor și în folosul lor real pentru oameni nu se caută de loc? Ce n'ar putea însemna pentru sănătatea noastră o întocmire și pe aceste baze a »lucrului manual«?

Tot asemenea trebuie trase în sfera școlii și celelalte reuniri ale economiei casnice: torșul și țesutul. De ce s'ar găsi în fiecare școală tablouri intuitive cu cai verzi pe pereți din cari nimeni nu se alege cu nimic, iar un războiu de țesut nu? În legătură cu aceasta are să se dea, natural, o estindere mai mare și lucrului în grădina școlii. Prin o cultivare rațională a acestui lucru, — pentru ambele sexe, — am putea produce într'un singur deceniu o totală schimbare a satelor noastre în spre bine: în locul râpelor acoperite cu bălării am avea plantații de pomi roditori cari ar influența, prin obișnuirea respectării averii altuia, și în sens moral cu mult mai mulți decât sarbedele »istorioare morale« cari se învață în școală; — iar în locul curților și grădinilor pline de buruieni am avea păduri pline de legume proaspete și ieftine, și n'ar mai trebui să alergăm la zarzavagii sârbi și bulgari, sau

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. Jaughaluri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra FURTURĂRII singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 litri, o sticlă mare 1 cor. 20 fl., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimite franco.

Cantități mai mici nu se trimite prin postă.

Se găsește și se poate comanda:

Szémann Agoston

farmacist,

Hatvan, Fötér nr. 126

Se expediază și în toate părțile țării

În lipsa unei hrane sănătoase și suficiente, în cârciuma jidanului otrăvitor.

Pe astfel de baze cred că ar trebui pus întreg învățământul nostru. El trebuie să aibă o tendință concentrativă ear nu enciclopedică, și această tendință trebuie să fie până în cea din urmă fibră a ei națională și practică, după cum am arătat în cele precedente. Diferitele obiecte de învățământ nu e permis să urmărească scopuri izolate, ci trebuie să funcționeze toate în vederea unuia și aceluiași scop; ele nu-i permis să fie niște simple notițe ale unui mecanism, care poate fi împiedecat cu cea mai mare ușurință în funcționarea lui, ci trebuie să fie ca niște roate dințate care se îmbracă reciproc și cari prin această împreună-lucrare asigură cea mai deplină isbândă.

Încă un lucru nu-i permis să-l uităm: școala noastră nu e chemată să dea oameni sătui de știință; ci oameni flămânzi și însetoși după cunoștințe ea n'are să înarmeze cu toate cunoștințele posibile și imposibile, ci numai cu interesul pentru lucrurile demne de știut.

Să nu îngrămădim deci planul de învățământ cu câte în lună și în soare, ci să lăsăm această virtute marilor patrioți roșii-albi-verzi, cari prin aceste omoară orice scânteie de dragoste față de carte. Să nu ne temem că cartea unguerească va spori dragostea față de sufletul ungueresc; eacă așa cum a pus-o în aplicație planul ministrului, nu va avea alt efect, decât pe acela de a strivi orice interes tocmai pentru ceea ce urmărește. Nu se poate un plan mai potrivit care să lucreze tocmai în contra sufletului ungueresc, decât tocmai planul ministrului, care nu înseamnă pentru noi nici un pericol pozitiv.

Dacă vom ști pune noi planul nostru pe bazele cele bune, ale lui *non multa sed multum*, dacă-i vom da un timbru național și-i vom pune o singură țintă: aceea de a deștepta interes viu pentru noi, atunci școala noastră nu va fi numai o instituție oarecare, ci va fi o sigură pepinieră de educație în cel mai adevărat înțeles al cuvântului. Ești dintr-o astfel de școală nu vom cădea în mlaștinile unguerești, nici în ale unui indiferentism tot așa de condamnat, ca și tradarea, ci vom fi ceea ce în urma misiunii noastre istorice și naturale trebuie să fim.

Pentru ajungerea cât mai grabnică a acestui ideal să naționalizăm cât mai curând, printr'un plan rațional, școlile noastre, cari astăzi sunt naționale numai prin crunta sudoare cu care le susținem!

O. Sima.

Chestia cretană.

După câteva clipe de liniște, în încordată așteptare a evoluției evenimentelor turco-grecești, știrile îngrijitoare au început de nou să circule și probabil războiul va avea urmări păgubitoare pentru amândouă țările cu toată superioritatea forței militare turcești, căci spiritele sunt de amândouă părțile agitate și fiecare își apără interesele proprii în insulă.

Se poate că războiul va erupe în curând, căci nota Turciei înaintată la răspunsul de Sâmbătă al Greciei — a fost așa fel redactată că Grecia nu mai poate răspunde evasiv la cererile Turciei și nici nu se mai poate provoca la marile puteri; de altcum intervenția puterilor ar și fi acum zadarnică și poate prea târzie, căci pregătirile de război sunt în toiul lor și guvernul, asupra cărui cercurile militare au mare influență, e pe partea războiului.

Consulul Greciei la Constantinopol.

În cercurile diplomatice grecești din Constantinopol dominează o stare foarte deprimată, din cauza influinței guvernului de cătră armată. Ținuta ziarelor e foarte rezervată. Consulul grec din Constantinopol a sfătuit pe cretani să nu conteze la Grecia de aci-nainte ci cel mult la o autonomie sub suveranitatea Turciei.

Răspunsul Turciei.

Ziarul »Local Anzeiger« aduce știrea că Turcia în răspunsul ei la nota Atenei declară neîndestulitoare partea primă a declarațiilor guvernului grec asupra situației din Creta, recunoaște însă foarte bucuros, că cercurile oficiale grecești n'au comis nici o incorectitate; dar cere ca să desavueze pe geandarmii greci din Creta, cari au comis incorectitatea arborării drapelului grecesc, cât și pe toți ofițerii, cari dechizați în toate chipurile, fac propagandă antiotomană în Macedonia și diferite insule ale arhipelagului.

Nota turcească e astfel redactată că exclude posibilitatea refugiului la puterile protectoare și silește peripateticul guvern grecesc să răspundă de-a dreptul.

Albania pentru războiu.

În adunările din Iperc și Diacovar s'a pertractat într'un mod foarte vehement chestia conflictului dintre cele două state, preoții și autoritățile administrative au subscris un manifest adresat guvernului, în care au cerut procedură mai energică față de Atena și mobilizarea trupelor la frontieră și promit că în cazut acesta Iperc, și Diacovar îi va pune la dispoziție 40 000 de ostași.

Din Italia.

O spargere executată în fața publicului — Descoperiri archeologice. — O răsbunare teribilă. — Björnson la Roma.

— Dela corespondentul nostru special. —

O spargere curioasă.

Cele ce vă povestesc mai la vale, le-am citit într'o gazetă din Roma »Il Messagero«, al cărui corespondent din Budapesta i-a telegrafiat faptele. Este ciudat ca cetitorii din Ungaria să aibă raport de un fapt petrecut la Seghedin, delat corespondentul »Tribunei« ...din Roma, dar nu pot să nu vă transmit aceste curioase fapte, cari sunt ca niște perle scumpe, atât pentru chipul cum s'au petrecut, cât și pentru modul în care zaristica italiană se ocupă de Ungaria.

Căci, în parantez fie zis, rare ori în gazetele române vin știri din Ungaria. În afară de faptul crizei ministeriale, în presa italiană nu se pomeneste numele Ungariei decât când se povestește vre-un fapt extraordinar, vre-un tată care a omorât pe copilul său cu toporul, era un bandit teribil, vre-o amantă care toarnă gaz pe iubitul ei și apoi îi dă foc de viu, sau alte orori ca acestea. De ororile ce se petrec contra naționalităților nu se vorbește nici odată, dar nici de lucruri bune nu vorbește presa italiană.

Dar destul! Să revenim la fapte și vi-le povestesc așa cum le dă »Il Messagero«.

Intr'o mahala mărginașe din Seghedin, numită Kis-Iratos, alaltăieri noapte, un fierar fu destepat din somn de trei indivizi cari îi cerură să le împrumute un ciocan mare. Amenințat cu moartea, fierarul le dete ciocanul și cu cea mai mare mirare, văzu că cei trei domni se îndreptează spre prăvălia de alături, care era a unei societăți de consum.

Dărămară ușa și cu cea mai mare liniște începură să spargă casa de bani.

La loviturile furioase ale hoților, vecinul se deșteptară și cu mult interes se uitau imposibili la

operația de spargere, ce se făcea la lumina unei lămpi.

Câțiva înși cercară să împedice pe spărgători dar fură ținuți în respect de revolverele lor.

Dupăce au isprăvit, hoții au golit casa de bani și se urcară într'o trăsură ce-i aștepta mai la o parte, depărtându-se în liniște.

Nici unuia din cei ce se uitau, nu le-a venit în minte să cheme jandarmi. Trebuie să spunem că toți au fost sugesționați de raritatea și îndrăzneala faptului.

Cititorule, cum ți-se pare?

Descoperiri archeologice.

Tot »Il Messagero« de azi are o alta depeșă din Ungazia, în care spune că la Miskolcz și la Hamor s'au făcut niște descoperiri că actualul teren unguur, fusese locuit încă din epoca diluviană. (N'or fi fost și pe atunci tot unguri? Nota coresp.)

În peștera dela Szeleta s'au găsit oase de animale antideluviane, ca ursul gigantic, ursul speluncilor, cerbul gigantic și alte animale contimporane vieții omului primitiv în Europa.

În stratele paleolitice s'au descoperit instrumente primitive de piatră de toate chipurile în număr de peste 1200 în cari se pot socoti de acum 30 sau 40 de mii de ani.

Se văd și urme de existența omului preistoric.

Guvernul a ordonat să se urmeze cercetările și a pus la dispoziția lor o bună sumă de bani.

O răsbunare.

Cetitorule, vino cu mine iar în Italia, în această țară cu cer vecinic senin, cu pomi vecinic verzi, cu dragostea aprinsă și pătimase și ascultă o poveste de o dragoste, care s'a isprăvit cu tragedie, cum foarte multe se petrec în această țară.

La San Venanzo, lângă Perugia, un carabinieri Tagliaferri se amoretase de o tânără și simpatică fată, Maria Magliorati.

Dragostea lor a durat un oare-care timp, mărindu-se din ce în ce în inima focoasă a lui Renato; dar familia Mariei, după matură chibzuință, a luat hotărârea să se mărite cu carabinieriul Renato.

Atunci, cu părere de rău din partea amândurora, cei doi tineri se despărțiră.

Încetul cu încetul, Renato se simțea tot mai mult cuprins de această dragoste ce i se refuza, și încetul cu încetul, începu să-și peardă judecata rece, astfel că, după trecere de oarecare timp, jură că Marie n'o să fie a nimărui, cum nu fusese a sa. Cine l auzea, ridea, și camarazii lui, credeau că glumește.

Carabinierul din zi în zi se făcea mai tăcut și mai gânditor, și într'o dupameazi, pe când Maria sta în balconul casei sale ce era peste drum de casarmă, apucă pușca ce era încărcată cu mitralii, ochi și trase în Maria. Fata, căzu dând un țipăt.

Două femei, cari erau în casă, alergară la țipătul fetei, o ridicară de jos și o puseră să șează pe un scaun, în balcon.

Carabinierul i-a din nou la ochi pe Maria, strigă femeilor să se dea la o parte — ceia ce aceste executară imediat de frica gloanțelor — și al doilea foc, rani pe Maria la umăr.

Atunci Renato, își pune țeava puștei în gură, și trase, rămând mort pe loc.

Maria, a fost dusă la spitalul »Misericordia« din Perugia, dar cu toate îngrijirile, a murit după o săptămână de chinuri.

Björnson la Roma.

O veste bună tuturor românilor, și tuturor celor ce iubesc pe marele apostol al dreptății: Björnson, este vindecat de ușoara paralizie ce a avut, umblă pe jos, și a spus textual unui gazetar din Cristiania:

— Nu vreau să mor, fără să mai văd încă

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristaly gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinările sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri barbetești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

odată Roma. Este așa de frumoasă și o iubesc mult!

La toamnă, Björnson va veni iar la Roma. Italianii sunt mândri de această vizită, iar eu mă bucur, pentru că o să-l văd iarăși, și o să-i vorbesc iarăși pentru cei ce sufer pentru drep-tate. *Correspondent.*

Din Străinătate.

Cum s'a proclamat regalitatea și independența Bulgariei?

Cauzele răcei dintre Anglia și Austria. Ziarul „Allgemeine Zeitung“ din Viena scrie următoarele cu privire la răceala ce există în toamna anului trecut între Austria și Anglia:

Ziarul „Times“ în urma unor informațiuni demne de încredere a constatat că ambasadorul englez din Viena n'a informat pe deplin pe regele Eduard. În urma acestui raport al ambasadorului englez regele Eduard a crezut că baronul Aehrenthal a dat o astfel de informație ambasadorului Angliei care n'a corespuns cu adevărul. Bartwright, noul ambasador englez la Viena, a aflat mai târziu cum s'a petrecut lucrurile și a raportat regelui Angliei că fostul ambasador englez la Viena Gochen s'a prezentat la 3 Octombrie 1908 la Aehrenthal cu scopul ca să ceară dela dânsul informațiuni asupra intențiilor Bulgariei de a se proclama independentă, și că d se va întâmpla aceasta?

Mai departe a întrebat ambasadorul englez pe baronul Aehrenthal dacă cu ocazia vizitei principelui Ferdinand la Budapesta acesta nu ia dat lămuriri despre intențiunile ce le are cu privire la proclamarea independenței Bulgariei, Aehrenthal i-a răspuns că nu are nici o cunoștință despre intențiunile principelui Ferdinand, iar ce privește timpul, acesta e încă foarte îndepărtat.

Răspunsul acesta al baronului Aehrenthal a fost comunicat de Gochen fostul ambasador englez la Viena, regelui Eduard și pe neașteptate, la 5 Octombrie, Bulgaria s'a proclamat independentă.

Ambasadorul Gochen a crezut că există o legătură între proclamarea Bulgariei și anexarea Bosniei și Herțegovinei, pentru-că de fapt a fost o înțelegere între Aehrenthal și principele Ferdinand cu ocazia vizitei acestuia la Budapesta.

Gochen a confirmat toate aceste prin un raport curții engleze.

Faptul acesta a fost cauza răcei dintre Austria și Anglia și atitudinii dușmănoase a politicii engleze față de anexarea Bosniei și Herțegovinei.

Noul ambasador englez dela Viena a constatat că aceste două evenimente au fost independente unul de altul și s'a corvins despre următoarele:

Regele Ferdinand înainte de ce ar fi părăsit Bulgaria, nu s'a putut decide ca să proclame independența așa repede.

La 4 Octombrie Suveranul Bulgar s'a întâlnit cu miniștrii săi la Rușivk, unde a avut loc un conziliu de miniștri. Miniștrii au cerut ca Bulgaria să se proclame imediat independentă, însă principele nu s'a putut decide la aceasta. În noaptea aceea s'a ținut încă un conziliu de miniștrii care a durat mai multe ore. După aceasta cu toții s'au urcat în trenul special însă miniștrii n'au știut dacă se vor duce la Târnovo sau la Sofia ca să proclame independența.

Dimineața la orele 4 principele Ferdinand a comunicat miniștrilor săi că va proclama independența.

Din aceasta se poate deduce că baronul Aehrenthal nu putea să știe nimic la 3 Octombrie despre proclamarea independenței Bulgariei.

Moul ambasador englez dela Viena a comunicat regelui Eduard că nu putea să-l informeze nimeni despre cele ce se vor întâmpla, și deci n'are nici un motiv să se poarte cu răceală față de Austria.

Emoționanta scenă a îndepărtării steagului Grec dela Canea. Se anunță din Canea că îndepărtarea steagului grecesc a avut loc în mijlocul unor scene dramatice. Locuitorii cari au asistat la acest act, aveau lacrimi în ochi. Chiar și soldații cei mai bătrâni plângeau.

Primul ministru cretan a plecat la Eractea, sub pretext că ar fi bolnav.

Din Marocc. După potolirea frământărilor interne ale Spaniei, ciocnirile din Marocc se urmează cu mai multă vehemență par'că. Pierderile spaniolilor se înregistrează mereu pe când învingerile repurtate asupra Maurilor sunt de tot neînsemnate. O știre din *Tanger* spune că în ultima ciocnire între spanioli și cabili, aceștia au luat 300 prizonieri. E de mirat umanitatea Maurilor, cari cu tot fanatismul lor pentru război și ura ce poartă cutropitorilor, tractează omeneste cu cei prinși.

Din Madrid se scrie ziarului »Matin« că toate corăbiile excadrei spaniole au primit porunca să plece spre Melilla.

În August unsprezece, au avut spaniolii a doua învingere asupra Maurilor, după cea din 27 a lunii trecute; bateria din fortul dela Hypodrom a distrus întăriturile cabililor din muntele Gurugu și i-a alungat departe în munți. Câteva plutoane ale lor încercând să scape pe de altă parte, au fost observați de baloanele spaniole și au fost bombardați de bateria din *Casamellos*. Peste noapte cabili au încercat recucerirea întăriturilor, dar au fost respinși.

Demisia ministrului de război al Germaniei, a dat mult de vorbit cercurilor diplomatice. Unii aduc în legătură acest eveniment cu scârba și desgustul ce a copleșit ministrul din cauza nesucceselor sale reforme, ce voia să introducă în armata terestră a germaniei, alții o combină cu contrazicerile ce s'au iscat între cabinet, ori cercurilor diplomatice și el. Un ziar officios din Berlin însă desmințește toate știrile acestea, spunând că cauza demisiei ministrului a urmat la sfatul medicilor, din cauza sănătății zdruncinate

Un cuvânt prea aspru.

Un articol al lui Carageale privitor la teatrul național, a deslănțuit o polemică destul de vie. Întâmplarea făcând să fiu departe de țară în acest moment, nu am asupra chestiunii decât informațiile date de »Viitorul«. Nu e prea mult, dar cred că nici prea puțin, ca să-mi pot da părerea, mai ales că tocmai din datele ce-mi procură »Viitorul« voi scoate o concluzie alta decât a »Viitorului«.

D. Fortunio, pe care nu-l cunosc personal dar pe care îl apreciez de mult ca pe un excelent gazetar de școală franceză — pentru noi, *cea bună* — povestește astfel lucrurile:

»D. Carageale a făcut teatrului național următoarea propunere: sau să i-se dea un avans de 1500 de lei în comptul viitoarelor tantieme ale pieselor sale, sau să i-se cumpere aceste piese cu suma de 15.000 lei«.

Și direcția a respins ambele propuneri, întâia nu ni-se spune pentru ce — dar ni-se spune numai că »în baza unui procesverbal care există și poate fi văzut de oricine« — iar a doua pe motivul că »comediile dlui Carageale nu pot produce anual mai mult de 600 de lei autorului lor, prin urmare plătiindu-i-le cu 15.000 lei ar fi însemnat să i-se avanseze tantiemele pe 25 de ani«.

Și fiindcă s'au respins ambele propuneri, zice în esență d. Fortunio, Carageale a scris un articol în potriua teatrului național, cerând desființarea lui.

Acesta ar fi faptul, pe care d. Fortunio îl califică de *incorectitudine* — și acesta e cuvântul pe care noi îl găsim prea aspru, și îl regretăm cu atât mai mult cu cât d. Fortunio insistă prea mult asupra lui.

În principiu aprobăm părerea d-lui Fortunio. Ne închipuim că d-nii dela direcția teatrului își au socotelile lor, bine făcute, și au știut de ce refuză propunerile măiestrului, deși cea dintâi, cel puțin, era destul de modestă: admitând chiar că piesele lui Carageale nu-i produc lui decât 600 de lei pe an, ce era să i fi dat teatrul național pe doi ani și jumătate înainte?

Cu toate astea, cum am zis, rău a făcut Carageale dacă s'a răzbunat, în felul în care reiese din articolul d-lui Fortunio că a făcut-o, adică atacând teatrul național și cerând desființarea lui. Țin să declar însă că nu pot crede ca lucrul să fie *chiar așa*. Mai de grabă va fi fiind la mijloc o interpretare greșită, cel puțin exagerată. Carageale e un spirit critic prin exce-

lență, el vede mai mult partea rea a tuturor lucrurilor și o biciuește cu satira-i neîntrecută; dar Carageale este prea patriot și prea om de teatru, ca să ceară tocmai el desființarea teatrului național. Poate că într'un moment de necaz a fost în stare să esclame: »de cât așa, mai bine lipsă«. Asta înseamnă că vrea ceva mai bun, că vrea »îndreptarea păcatosului, iar nu moartea lui«.

E drept însă că nu putem socoti decât cu datele ce ni-se dau. Admitem deci pentru moment că rezumatul D-lui Fortunio este exact.

Dar aceasta nu ne îndreptățește totuși să vorbim de *incorectitudine* în înțelesul curent al cuvântului, înțeles, care ne-ar duce imediat la alt cuvânt, și mai aspru: acela de *santagi*. Și rău face iarăși d. Fortunio că ridicând în slavă opera admirabilă a lui Carageale, vrea să despartă pe om de artist. Nu, sunt una și aceeași persoană, sau dacă vreți, două personalități care se explică una prin alta.

Artistul este un om foarte impresionabil și deci foarte susceptibil. Aceste două însuși sunt atât de legate între ele încât neamțul le traduce printr'un simplu cuvânt: *Empfindlichkeit*; ba chiar și românul zice și de omul impresionabil și de omul susceptibil că e *foarte simțitor*. Se înțelege că asemenea firi își pierd obiectivitatea când îndură o jignire *personală* și că văd lucrurile prin prizma năcazului lor. Dacă măiestrul Carageale n'ar fi fost atât de impresionabil-susceptibil, nu ne-ar fi dat opera pe care ne-a dat-o. Și noi toți suntem datori să ne impunem jertfa de a îndura chiar și oare-cari *capricii* ale unor asemenea *copii aleși* ai neamului. Așa trebuie înțeleasă supărarea d-lui Carageale și felul în care ni-se spune că ea s'a manifestat.

De altfel, cine nu știe câte »morfuri« nu-și permit și autorii dramatice și artiștii dramatice în străinătate? Și chiar directorii, cari sunt și ei din tagmă, câte morfuri nu fac?

Dramaturgii noștri sunt însă mult mai îndreptățiți la o asemenea exasperare a personalității lor, decât cei de aiurea. D. Fortunio nu va putea susține că d. Carageale a fost răsplătit pentru munca lui și după meritul lui, Francezul André de Lorda care a plagiat *Năpasta* lui Carageale va fi încasat în câteva seri, pentru acest plagiat, mai mult decât a încasat Carageale în toată viața pentru tot ce a scris. Iar Carageale e silit să se roage pentru un avans de 1500 de lei — și să fie respins »în baza unui proces verbal care există și poate fi văzut de oricine«. Ei, cum să nu fie amărit omul acesta? Și nu e vorba aci numai de interesul material — deși nici acesta nu e de disprețuit și cu toate că artistul are cel puțin tot atât drept la câștig cât are și orice alt muritor. Dar în fond răsplata materială nu e decât felul în care se manifestă răsplata morală. Dacă piesele lui Carageale nu i produc lui decât 600 de lei pe an, asta înseamnă că publicul care-l admiră e prea puțin numeros; iar dacă teatrul național îi precupește cu atâta îndârjire suma de 1500 de lei, asta înseamnă că nici măcar această instituție n'are destulă considerație pentru cel mai mare dramaturg al nostru. Își închipuie cineva că în străinătate nu un Carageale, dar un autor de mâna a cincea ar putea fi expus unor asemenea mizerii?

Și oricât ar înțelege Carageale cauzele adânci ale răului și oricât de încredințat ar fi că mai târziu — după moarte — neamul întreg o să-și recunoască greșala, el nu poate să nu fie amărit și nu se poate ca amărăciunea lui să nu izbucnească, uneori chiar prea tare.

Nu zic că teatrul nu trebuia apărat; dar se putea face în chip mai puțin.. aspru.

Dar d. Fortunio este și d-sa artist, deci prea impresionabil și... prea susceptibil. D-sa iubește teatrul național și sărindu-i în ajutor cu tot avântul, s'a întâmplat că a sărit cu *prea mult* avânt. E regretabil. E regretabil că și în politică se exagerează adesea epitele. Nici arta să nu mai fie la adăpostul lor?

...Și nu m'aș mira dacă pentru aceleași motive sufletești d. Fortunio s'ar supăra foc și pe amicul necunoscut, care prin rândurile acestea, necălăuzit de nici o intenție răutăcioasă, a căutat să-i potolească puțințel avântul războinic.

Liviu.

P. S. — În ultimul moment primesc »Adevărul« în care articolul lui Carageale e rezumat în cu totul alt mod. După acest rezumat Carageale nici n'a pomenit de desființarea teatrului, ci a criticat numai fe-

lul în care se numesc directorii, după influențele politice și a zis că ne trebuie un teatru românesc și chiar mai multe.

Deosebirea e prea mare între aceste două versiuni, dintre cari cea din urmă confirmă tocmai presupunerea noastră de mai sus.

Un motiv mai mult ca să regretăm cuvântul prea aspru ce i-s'a aruncat lui Carageale.

Concert și teatru în Teaca.

— Corespondență particulară. —

În ziua de Sămpetru, cu ocaziunea instalării noului protopop, a fost de față și directorul artistic al fondului de teatru român, d. Aurel P. Bănuțiu, care a înființat și în Teaca o filială, înscriindu-se 33 membrii pe viață și 2 fondatori. Comitetul, ales tot cu această ocazie, a luat hotărârea de a aranja o producțiune muzicală — teatrală. Producțiunea s'a ținut în 8 August n. în sala hotelului »Riemer« și încă cu un foarte frumos succes. Concertul s'a început cu »Serenada« cvartet de bărbați, o compoziție nouă a tânărului dirigent Ioan Harșia. Melodia dulce din pasagiul »Ingerașii dulci« și ecoul:

»Plîng jugastrii mulcomi
Și plîpîndul crin,
Luna trece ulmii —
Fie-ți somnul lin!«

te făceau, ca pe un moment să-ți uiți de realitate și să plutești în visuri. — A urmat »Miedor«, de I. Mureșian în care a escelat solo de sopran, dulce și clar, al dsoarei Eugenia Mânăstirean. Al treilea punct »Dorul meu« și »Auzit-am« de I. Mureșian, 2 coruri mixte, a fost unul din punctele delicioase ale programului. Punctul următor »Hoțul și domnița« baladă compusă pentru cor bărbătesc de I. Harșia, a fascinat publicul prin spiritul ei. Dsoara Livia Bilegan a declamat cu mult sentiment »Ruga mamei«. De încheiere s'a jucat Vodevilul lui V. Alexandri: »Cinel-Cinel«. Figuranții dsoarele Z. e Vitez, Eugenia și Elenuța Monastirean și dnii I. Harșia și Iuliu Miclea s'au achitat foarte bine de rolurile lor. Hora dela sfârșitul piese a făcut mare efect. S'a cântat măiastra compoziție »Hai în horă« de G. Dima.

A urmat apoi jocul, foarte animat, până dimineața.

În general acest prim debut al filialei din Teaca, grație neobositului director artistic, d. Aurel P. Bănuțiu, care a apărut ca un apostol în mijlocul nostru, înființând filiala, n'a rămas fără rezultat. Venitul a fost peste așteptare, și s'a dat tânărului I. Harșia, ca ajutor pentru a putea urma la conservator.

Dorim d-lui Harșia noroc în cariera asta nouă, pentru care a dovedit un talenț mult promițător.

Un participant.

Cătră cetitori!

Adresăm un nou apel abonaților, cetitorilor și amicilor noștri, și îi rugăm cu toată insistența să binevoiască a-și reînnoi abonamentele, a-și achita restanțele și a îndemna și pe alții să aboneze.

Sunt atât de mari sacrificiile împreunate cu necesitățile unui organ de publicitate zilnic, încât e imposibil a le face față cu un stoc de abonați rău plătitori ori neglijenți.

Abonament nou deschidem:

pe un an . . . . 24 cor.
» 1/2 » . . . . 12 »
» 1/4 » . . . . 6 »

Pentru lunile de vară, abonații noștri își pot schimba adresele, ziarul li-se va trimite unde vor, dacă ni-se aduce aceasta de cu vreme la cunoștință.

Spovedaniile unui om de azi.

Intr'o insulă dela miază-zi, trăia odată un om foarte leneș. Unii spuneau că nu e prost, ba dimpotrivă, când nu-i era lene să vorbească, numai vorbe înțelepte îi ieșiau din gură. Dar se întilnea cu oamenii foarte rar. De zece ani nu mai scosese nici un cuvînt. Cînd a vorbit cea din urmă oară, s'a certat cu primarul satului.

— Nu ți-e rușine, îi zisese acesta; om tînăr și să nu faci nimic pe lumea asta?

Iar leneșul a răspuns domol, abia mișcîndu-și fălcile:

— Eh!... Parc'o să meargă pămîntul mai repede dacă oiu munci și eu!... Lasă, primarule, că nu e nici o pagubă. Și dacă te-ai lăsa dumniata de primărit, tot n'ar fi mare pagubă. Că și așa, tot dimineața răsare soarele. Și dac'oi muri eu și dac'oi muri dumniata ori împăratul, tot așa o să fie. Să nu crezi dumneata că ești mai înțelept ca mine, orică eu sunt mai înțelept ca peștele cela de sare în apă, cu burta la soare. Tot una suntem. Da ni-se pare nouă așa, să mă crezi!

...Și s'a întors de partea cealaltă. Primarul a plecat bombănind și a sfătuit pe oameni să nu-i mai dea nici un codru de piine leneșului. Acesta însă nu s'a speriat. Mîncă portocale și prindea pești cu undița.

Toată ziua sta întins pe o stîncă și-l dogorea soarele. Marea își spărgea undele și-și topea spuma cu o muzică ciudată. Părea că un stup de albine zuzăia undeva, departe. Din cînd în cînd, leneșul se ridică se vadă dacă a prins ceva în undița. Dacă prindea nu se mira și nici nu-i părea rău cînd nu prindea nimia. Se întindea iarăși pe spate și asculta cum se sparg valurile și spuma, cîntînd adormitor ca un stup de albine.

Sus, se revărsa un cer albastru și cald, împreunat departe cu marea. Cîte-odată, în fund de tot, treceau corăbii cu pinze albe, ca niște nourași. Alteori, cerul se încărcă peste tot cu nouri grii, negri, cari urlau cînd îi spinteca sabia de oțel a fulgerului. Leneșul se vîra într'o peșteră și d'acolo privea furtuna și se prăpădea de ris. Marea înalță valuri uriașe, cari se luptau cu norii coboriți aproape de apă. Iar cînd trăznea, urla văzduhul, iar marea sfîrșia de par'că ar fi stîns un uriaș drug de fier înroșit. Cînd se potolea furtunile, oameni din toate părțile veneau în insula fermecată dela miază-zi. Veneau bătrîni bogați, prinți obosiți și femei frumoase, ca să petreacă o lună acolo, privind marea albastră, prinzînd pești cu undița ori mirînd grădinile de portocali înfloriți a doua-oară. Venea acolo în fiecare an și un înțelept cu barba lungă și cu ochelarii de aur.

Era un om vestit în toată lumea; regii ascultau de vorba lui, iar popoarele i-se închinau. Avea bogății multe și un neam întreg, pe care-l aducea în insula unde trăia leneșul cel fără căpătii, fără rude, sărac și neștiut de nimeni. Iar fericirea cea mare a înțeleptului cînd alunga pentru un ceas grijiile învățaturii, ale bogăției, ale neamului, era să stea și el pe stîncă leneșului să privească și el marea și cerul și să prindă pești cu undița. Ceasul acesta era ceasul pe care-l visa întregul an: un ceas rupt din viața fără griji, a leneșului fără căpătii. Intr'un an, învățatul n'a mai venit acolo. Leneșul l-a mai întilnit odată, tîrziu de tot în lumea cealaltă. Dormea sub un portocal, în rai, cînd a simțit o mîină pe umeri și a auzit un glas:

— Ascultă, priete-ne, nu ești tu leneșul acela, care-mi ajutai la pescuit pe pămînt?

— Eu sunt. Da d-ta nu ești înțeleptul care veneai odată pe an pe stîncă mea?

— Eu sunt înțeleptul, frate, dar tu ai fost mai înțelept ca mine!... Neag.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 13 August n. 1909.

— **Maiestatea Sa și convenția comercială cu România.** Ziarele cehe cred a ști că, în ziua de 5/18 August; a 79-a aniversară a nașterii sale, împăratul Francisc Iosif va face o nouă manifestațiune directă în favoarea ratificării convenției comerciale cu România și pentru votarea unei legi de împuternicire a guvernului spre a încheia tratate comerciale cu Statele balcanice.

Audiențele din Ischl. »Reichspost« anunță: În zilele următoare se vor prezenta în audiență la împăratul primul-ministru austriac, baronul de Bienerth și primul-ministru ungar Wekerle, ca să tîlmăcească

urările de bine ale celor două guverne cu prilejul sărbătoarei de ziua nașterii a M. Sale. Cu aceeași ocaziune cei doi șefi de cabinet vor raporta monarhului și despre unele chestiuni la ordinea zilei. Tot în aceeași zi se va prezenta în audiență și ministrul plenipotențiar austro-ungar din Paris, contele de Khevenhüller, care aduce mulțumiri din partea președintelui Fallières pentru decorația de cavalier al ordinului St. Ștefan, ce i-s'a conferit.

Sănătatea Regelui Carol. M. S. Regele Carol se bucură de cea mai bună sănătate.

Suveranul face aproape zilnic plimbări cu automobilul dela Sinaia și până la Bușteni și Predeal, dinpreună cu M. S. Regina, și chiar singur.

Din cauză că aierul dela Sinaia îi priește foarte mult, Suveranul va sta aici neclintit până la 1 Septembrie.

— **Delegații din Serbia la congresul studentesc român.** Studențimea universitară din Belgrad, publică comunicatul de mai jos, cu privire la unele știri tendențioase, puse în circulație de un grup de studenți nemulțumiți, după care delegații cari vor merge la congresul studentesc român nu ar fi aleșii întregii studențimi.

»Delegații au fost aleși, ca și până acuma de către cluburile politice studențești dela universitate, aceasta pentru că alte asociații studențești nici nu există. Delegații astfel aleși sunt: Iovan Kriker, Nicola Crăstici, Velimir Popovich, Draglancovich, Andra Ristich, Milan Stoiadinovich, Liubomir Hagi-Gheorghievici și Dragoliub Miliievici.

Acești delegați sunt reprezentanții cluburilor studențești-progresiv, național, radical democrat și radical.

Inalți oaspeți la Sinaia. În afară de vizita pe care am anunțat-o că vor face în cursul lunii August, la Sinaia, Regele și Regina Bulgariei, se mai anunță că vor mai veni, în cursul toamnei marele duce Ciril cu soția sa marea ducesă Victoria, sora A. S. R., Principesa Maria, Alfons de Bourbon și soția sa principesa Beatrice, sora mai mică A. S. R. principesei moștenitoare de România.

— **Logodnă.** Ni s'anunță logodna gentilei d-soare Letiția Leșnican din Dobra cu d. Dr. Ștefan Chirilovicu.

Felicitările noastre!

— **Împăratul va mijloci o împăcare între nemți și cehi?** Ziarele cehe din Praga au răspândit vestea, că în 18 August, în ziua natală a monarhului se va face o însemnată declarație din partea împăratului. Indată după consiliului de miniștri, care va avea loc în ziua aceea, miniștrii se vor înfățișa în audiență la Ischl pentru a tîlmăci Majestații Sale urările de bine ale consiliului. Cu acest prilej monarhul va accentua, cu deosebit aplomb, necesitatea unei împăcări între cehi și nemți. După aceasta declarație a împăratului se va întruni numai decât o conferință de împăcinire, compusă din cehi și germani. Ministrul președinte austriac va invita să participe la conferință pe bărbații de frunte ai singuraticelor cluburi politice.

Informația aceasta — zice ziarul *Reichspost*, — în forma care se prezintă este cel puțin inexactă, deoarece până de prezent nu s'a luat nici o dispozițiune cu privire la mergerea consiliului de miniștri la Ischl.

— **Numirea stradelor în Sibiu.** Mai mulți membri ai societății maghiare din Sibiu, au dat o petiție la magistratul orașenesc, în care cer, ca pe tablitele de inscripție dela colțurile stradelor, pe lângă numirea străveche germană, să se pună și o numire ungurească. Fițiuca ungurească din Sibiu »Nagyszebeni Ujság« începe cu acest pri-lej o discuție cu un ziar săsesc din localitate, zicând între altele, că nu vrea să făurească arme politice din chestiunea numirilor de strade, cari servesc un scop practic, adică orientarea locuitorilor din oraș și din jur, dar pretinde încuviințarea acestei cereri în numele celor 6000 de su-flete ungurești din Sibiu și jur.

Fițiuca ungurească are săgeți veninoase în ar-ticolul său din chestiune împotriva membrilor din municipiul orașenesc. Credem că membrii români din comitetul orașenesc, cari reprezintă acolo, nu 6000 ci zeci de mii de români, vor face totul pentru a zădărnici dorința ungarilor pripășiți în marea de români și de sași, și vor pretinde, în interesul menținerii intacte a caracterului orașului Sibiu, *numiri românești* pe lângă cele germane.

— **Gheorghe de nou moștenitor de tron?** Din Belgrad o telegramă aduce știrea că regele Petru s'a înțeles deja cu prințul Gheorghe ca ace-sta să fie recunoscut de nou ca moștenitor de tron. Regele având în vedere dispoziția cercu-rilor militare, le va anunța această hotărâre a s'a printr'un ucaz, în 30 August, ziua onomastică a prințului.

O altă telegramă vest-ște că ieri a fost o mare panică în întreg orașul. Se vorbește că ia ultima înțevvedere a domnitorilor s'a hotărât ca Serbia să fie împărțită între România, Bulgaria și Au-stria din cauza aceasta valoarea bancnotelor sâr-bești a scăzut într'un mod simțitor. Mulți ne-gustori și au schimbat efectele în aur. Spaima s'a lăsat și mai mult p în faptul că, prințul George a cerut *Navacovici* să fie de nou recunoscut ca moștenitor de tron, din contră va efepți cu forța aceasta recunoaștere.

— **Judecata medievală.** Un caz cu adevărat medieval — povestește »Lupta« — s'a întâmplat în comuna Dogdin comitatul Satmar. Câinele protopopului român Mihail Sardariu și-a permis să latre după un domn oare care Kerestes Laszlo, a cărui calitate este că-i ungar. Acest ungar a-tins în onoarea și demnitatea sa de câinele ne-respectuos al protopopului român, a reclamat la solgăbirău, care găsind reclamația ungarului în-țemeiată a condamnat pe preot la 4 coroane a-mendă și 1 zi închisoare, de și martorii aduși de protopop au dovedit că câinele n'a atins pe Laszlo și că e un câine pașnic care latră și care n'a mușcat pe nimeni. Protopopul Sardariu a fă-cut ape și aci îi s'a urcat pedeapsa la 50 co-roane amendă și la 5 zile închisoare osândindu-l și la plata cheltuelilor de judecată în total 202 coroane. Protopopul a făcut recurs la minister care a redus pedeapsa la 20 coroane amendă și 1 zi închisoare plus cheltuelile de judecată. Căi-nele va ști de acum să nu mai latre la unguri.

— **Magyar Nyelv și Olvasókönyv — Grammatica și Cetirea Maghiară** pentru usul școa-lelor elementare cu limba de propunere română de Szabó-Dirle. Manualele sunt scrise pe temeiul art. de lege XXVII. din 1907 și sunt aprobate și de Consistorul d n Arad. Prețul partea I. — 50 fil., partea II. — 60 fil. Se află de vânzare la Li-brăria Diecezană din Arad.

— **La închisoare!** Cetim în »Gazeta Trans.« Expeditorul ziarului nostru d. Ioan Spuderca, care împlinește anul acesta 25 ani în serviciul »Gazetei«, a fost invitat de către procuratura din Târgul Mureșului să se prezinte la 1 Sept n. a. c. la Seghedin, ca să și împlinească pedeapsa de 4 luni închisoare, la care a fost condamnat pentru reproducerea în »Gazetă« a cunoscutului articol »Opresiunea maghiară« scris de poetul norvegian Björnson.

— **Tifosul la Iași.** Pe ziua de ieri a fost un nou caz mortal de tifos la Iași.

În vederea combaterii epidemiei de febră ti-foidă d-nii d-ri Popescu și Slătineanu, inspec-tori sanitari, vor sta în Iași până la finele lunii Sep-temvrie.

— **Motorul în flăcări.** În apropierea gării din Sântana, o iluminăție infernală a avut loc alaltăieri seara. Vagonul nr. 23 al societății A. Cs. V. s'a aprins și într'o clipă toate vagoanele au luat flăcări. Călătorii, spre norocul lor, au sărit încă la vreme din motor, calabalicul lor însă a ars cu desăvârșire. Catastrofa s'a iscat din cauză că, crepând o țevă benzina a luat foc, a explo-dat și a aprins vagonul. Circulația cu greu a putut fi restabilită.

— **Furt într'un otel din Elveția.** Din Saint-Moritz vine știrea, că făptași necunoscuți au pătruns în locuința unei mari ducese ruse, din otelul Savoy și au furat 200.000 coroane pe urmă au dispărut. Pungașii până acur n'au putut fi prinși.

— **Sborul lui Spelterinis peste Alpi.** Din Chamoenix primim știrea că aviatorul italian Spelterinis însoțit de câțiva prieteni a plecat cu un dirigiabil din Chamoenix la 1:25 și s'a ridicat peste Alpi. Târât de un ușor vânt de est a trecut — la înălțimea medie de 5600 m. — peste vâr-furile Weishorn, Fletschorn și Dom; și după o călătorie de 6 ore 25 a descins în apropiere de Pizzo di Ruscada. Călătoria aceasta dupăcum spune însuși aviatorul — a fost una dintre cele mai reușite, dintre câte a întreprins până acum. La călătorie au luat parte Chatembriand, re-dactorul ziarului »Figaro« Reichel și O. Dunsker din Bremen.

— **Trecerea canalului La Manche din înot.** Mulți dintre îndrăsneții sportsmanni ar a-vea să smulgă laurii gloriei de pe fruntea îndrăs-nățului Blériot, căci abia au trecut câteva zile după răspândirea strălucitei sale treceri peste ca-nal și azi vine știrea, că îndrăsnețul înotător Holbein a încercat să treacă canalul. Jol pe un timp favorabil a sărit în mare și a început să înoate spre țermul englez, dar când era numai jumătate milă departe de Dower la cuprins slă-biciunea și-au trebuit să-l ia în luntrea care l în-soți se. Indrăsnețul înotător însă n'a abzis de planul său și a declarat că cel mult săptămâna viitoare va face o nouă încercare.

— **Un vapor cufundat.** Din Hamburg vine știrea că vaporul Treptow, pe care erau 500 per-soane, ciocnindu-se cu un șlep din port a su-ferit avarii foarte mari. Abia a avut timp să re-vină la debarcader ca să descarce persoanele și s'a și cufundat.

x **Decorul cel mai frumos și mai prin-cipal al restaurantelor, cafenelelor și al familii-lor sunt albiturile albe ca zăpada și călcate lu-cioase, de o curățenie ideală. Aceia cari pun pond pe aceasta, voiesc să nu fie înșelați și să nu li-se strice albiturile scumpe, le reco-mandăm marea fabrică de spălat cu aburi »Kristály« din Cluj care și la Brașov are filială. Fabrica aceasta o recomandăm cu căldură.**

Economie.

Intrunire agricolă. Comitetul Central al »Reu-niunei române de agricultură din comitatul Si-biu« a convocat pe Duminecă 22 August în co-muna Ruși o întrunire agricolă la care se va vorbi despre cultura albinelor, despre însemnă-ta pomăritului și despre foloasele însoșirilor de-credit sătești sistem Raiffeisen.

Expoziție industrială în București. La 1 Septemvrie anul curent se va deschide la Bucu-

rești în pavilionul regal din fosta expoziție iubi-lară o expoziție a produselor tuturor școalelor de meserii și de comerți din țară. Ar fi de dorit — scrie »Munca« — ca această expoziție să fie cercetată și de meseriașii noștri în număr cât se poate de mare. Este lucru cât se poate de mare. Este lucru cunoscut, că astfel de excursiuni se aranjază mai cu succes în grupuri mari, pentru aceea facem apel către toți aceia cari ar dori să viziteze expoziția, că să se insinue la redacția noastră pentru ca să putem face dispoziție de unele favoruri ce le-am putea dobândi la Bu-curești.

Adunarea generală extraordinară a băncii »Codrul« din Buteni. Direcțiunea băncii Co-drul din Buteni a convocat pe ziua de 20 Au-gust, adunarea generală extraordinară, care se va ocupa cu modificarea mai multor §§ din statute și vor împlini prin alegere vacanțele din direcți-une și eventual Comitetul de supraveghere.

Plata de bucate din Arad.

13 August 1909.

Căldura mijlocie e foarte favorabilă pentru treeratul neisprăvit.

Porumbul în urma ploiei a folosit foarte mult.

S'a vândut azi:

grâu 1800 mm.	13-50—14.—
cucuruz 200 mm.	7-10—7.30
orz	8-60—
ovăs	7.——7.30
secară	6.80—7.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 12 August 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

Gruu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 15—28 » 60 »
De Pesta — — — — —	28 » 45—28 » 80 »
Bănățanesc — — — — —	28 « 55—28 » 95 »
De Bacica — — — — —	28 » 55—28 » 95 «
Secară de calitate I. — — — — —	19 » 50—19 » 65 »
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 » 30—19 » 50 «
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	15 » 20—15 » 60 «
Ovăs de calitate I. — — — — —	15 » 50—15 » 80 «
Ovăs de calitate a II. — — — — —	15 » ——15 » 40 «
Cucuruz — — — — —	15 » 50—15 » 70 «

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se află de vânzare la librăria »Tribunei«:

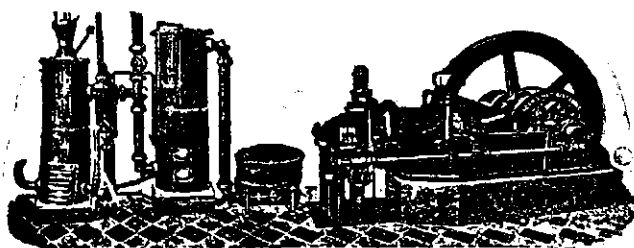
„Impresii de teatru din Ardeal“

de Zaharie Birsan.

Recomandăm cu căldură acest fru-mos și interesant volum, în care se afirmă cu o nouă putere talentul simpaticului nostru artist.

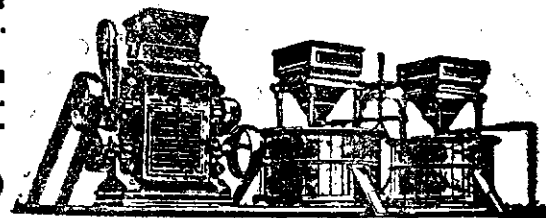
Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, cocs și cărbuni buni, cel mai leftin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0-8—2 fileri și putere de un cal. Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare. Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
inginer mehanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged)
Seghedin.

Poșta Redacției.

I. Gh. Lista de tragere a lozurilor Reuniunii din Lipova s'a publicat în numărul nostru de alaltăieri.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**
«Tribuna» Institut tipografic, Nichin și cons.

Apa mi-
nerală: **Phönix din Buzias**

înviează, vindecă. La boalele de rinichi și bătășă, la boalele de aprindere învechite a rinichilor, contra formării pietrii și nisipului în bășica urinului, la boalele acute de laringe și de plămâni are efect excelent. — Recomandată de medici. —

Depozit general la firma:

Pollák József

Arad, József főherczeg-ut 11.

România. — Ministerul Domeniilor.

SERVICIUL PESCĂRIILOR

— Biroul de vânzare TULCEA. —

Cota pieței Tulcea în ziua de 24 Iulie 1909.

SPECIA	Secția VI-a					
	PROASPĂT			SĂRAT		
	Maxim.	Minim.	Cantit. vândută	Maxim.	Minim.	Cantit. vândută
Crap						
Ciortocrap	75		35			
Ciortan	70	45	918			
Ciortanică						
Caracudă	23	10	29			
Lin	24	14	474			
Platică						
Cârjană	31		2			
Băbușcă	18	12	180			
Mreană	51	40	8			
Cosac						
Șalău mare	140	45	613			
„ mic						
Știucă mare	41	28	837			
„ mică						
Avat						
Sabiță						
Biban	15	12	23			
Obleți						
Albitură	25		4			
Somn pană						
„ larva						
„ Iaprac	63		10			
Somotei	40	28	263			
Morun	110		127			
Lisetru	126	111	40			
Păstrugă	134	106	26			
Viză						
Cegă	120		12			
Scrubii de Mare						
„ „ Dunăre						
Rizeafcă						
Chefal						
Calcan						
Iere Morun						
„ Lisetru	12	11 ⁵⁰	1700			
„ Păstrugă						
„ Șiucă						
„ Crap						
Raci						

Șeful biroului de vânzare **C. Hurgulescu.**

Agent vânzător **Popescu.**

Poșta administrației.

Cornel Novac, Almăș. Am primit 6 cor. ca abonament până la 1 Oct. 1909.

Specialități de haine procești și bărbătești.

IOSIF DRAGAN

atelier de croitorie engleză
„ pentru domni „

Oradea-mare - Nagyvárad

Nagy Sándor u. 1.

(Lângă prăvălia Cziller).

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a on. inteligențe românești din Oradea-mare, com. Bihorului și din comitatele vecine. Executare elegantă, conform gustului și după modele. Specialități de material englez, s'oțian, de Reichenberg și din țară. Condițiuni de plătire favorabile, după modul din străinătate. În provincie la dorință — — merg personal. — —

Ministerul Finanțelor.

Direcțiunea Comptabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice.

Datoria Publică.

Nr. 58112.

23 Iulie 1909.

Publicațiune.

A 15-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 5% amortizabilă din 1905 împrumutul de 185.000.000 lei se va efectua în ziua de 19 Aug. (1 Sept.) 1909 la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 1,002.000 în proporția următoare:

36 titluri de câte	5.000 Lei	180.000
121 » » »	2.500 »	302.500
297 » » »	1.000 »	297.000
445 » » »	500 »	222.500

899 titluri în valoare nominală de Lei 1,002.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen. și a Datoriei Publ.

S. Quintescu.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.**SITUAȚIUNE SUMARA**

1908.

26 Iulie.

125205009	861968	54945584	7993400	17980398	11999924	15480553	3216621	5953521	700008	199209	110085509	—	23822147	26492694	404936545	12000000	24928807	3734034	251746930	2190642	250623	—	—	110085509	404936545
-----------	--------	----------	---------	----------	----------	----------	---------	---------	--------	--------	-----------	---	----------	----------	-----------	----------	----------	---------	-----------	---------	--------	---	---	-----------	-----------

ACTIV

8790509	Reserva metalică Aur	86408985
37300000	„ Trate Aur	34162500
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
(*)	Impr. contra ef. publice	12772750
	„ „ „ „ în cont curent	18298094
	Fonduri publice	
	Efectele fondului de rezervă	
	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	
	Imobili	
	Mobilier și Mașini de Împrimărie	
	Cheltuieli de Administrație	
	Depozite libere	
	„ „ „ & provizoriu	
	Compturi curinți	
	Compturi de valori	

1909.

18 Iulie. 25 Iulie.

121497030	120871485
818849	646711
56567698	60772818
31960215	31071144
11990924	11990924
15093086	15093086
3151121	3151121
5976401	5977043
705128	705338
126218	133578
112127815	111557015
—	—
28745065	32960877
28562769	29034195
417331319	423874335
12000000	12000000
26727618	26727618
3992572	3992572
260037880	267170240
2237648	2237648
207786	289242
—	—
—	—
112127815	111457015
417331319	423874335

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%

Contra pistruielor și alunițelor

să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoic

original a lui **KÁRPÁTI,**

fiind unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 doze se expediază franco. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15;** precum și dela drogueriile și parfumeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia **Török József Király-utca Nr. 12.**

Să nu folosiți și să nu primiți numai cremă de lapte benzoic a lui Kárpáti, prețul 1 cor și săpun de lapte benzoic, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

**Asudarea mânilor !
Asudarea picioarelor !
Asudarea subțioarelor !**
încetează în decurs de o oră
dacă folosim
„Sudoran“ -ul
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public !

Stim. dle farmacist ! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Custimă Cont. S. P.

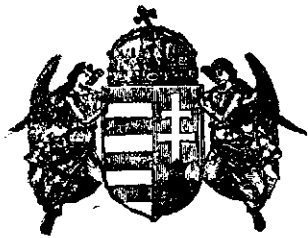
On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inretr., R.

St. Dle ! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Dle apotecar Molnár ! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage m-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

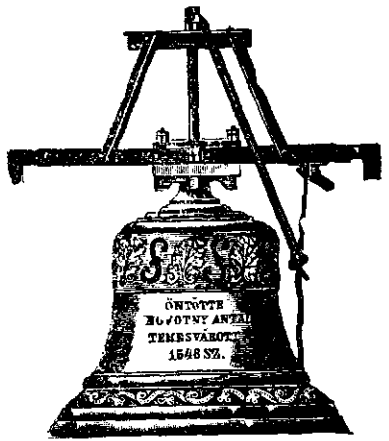
St. Dle apotecar ! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Custimă F. E. coafar, F. Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« înțrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala nepăcută. Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul
Molnár János apotecar în Szombathely.
Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri,
dacă se trimite suma înainte, porto-franco.
Numai »Sudoran« provăzut cu marcă să se primească

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.
Turnătoră de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alai
ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul înainte cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sive stătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curant ilustrate gratis.

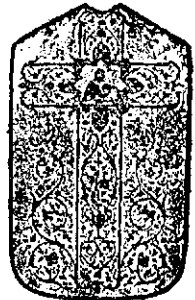

Dipl. de onoare Lovrin 1902. Medalia de aur Timișoara 1891.
SZUBOTHA SANDOR
pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești.
Intemeiat în 1883. Telefon pentru comit. și oraș 498.
Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE
în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimii cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue
- sau altfel de ajusturi bisericești -
tot astfel marele său asortiment pentru materiale
— necesare la formarea ajustărilor bisericești. —
Pentru liferările mele iau răspunderea.
— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Pământurile Andaházi
de pe pusta Kutas se află de
vânzare începând dela 2
jughere în sus.

Deslușiri mai detaliate dă:
Herzog Sándor, Arad
str. Weitzer János nr. 15.

JOHANN BARTHEL

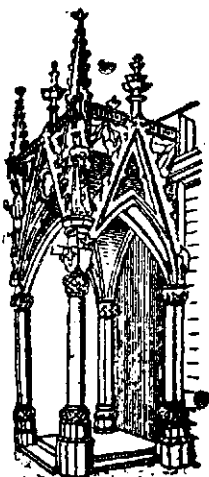
sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASSÓ. Kereszt-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare
amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în branșa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul de aurituri.

BEREA „BAKSÖR“
de
Sân-Nicolaul-mare (N.-Szt.-Miklós).

Cea mai plăcută, mai gustoasă și mai nutritivă beaură pentru suferinzii de anemie, nervositate, slăbire și insomnie, precum și pentru slăbănogi.

FABRICA DE BERE soc. pe acțiuni
în Nagy-Szent-Miklós.

Aducem la cunoștința onor. public, că prăvălia **TESZLING és TASCH** subț numirea aceasta o vom conduce și pe mai departe. Totodată recomandăm onor. public magazinul bogat asortat ș. a.: pânze, canavaț, chifon, materii pentru haine bărbătești și femeiești, covoare, garnituri, damast și mărunțișuri, icoane, rame pentru oglinzi și gramofone, cari toate se află pe ales în mare, regulat în magazinul nostru.

Serviciu prompt și ieftin.

Rogând și pe mai departe binevoitorul sprijin, suntem

TESZLING és TASCH

comercianți de manufacturi și articli de modă

ARAD, str. Asztalos Sándor Nr. 1.

Tot la noi se mai pot căpăta plăcile cele mai moderne de gramofone bucata cu 3 cor. 50 fil. Gramofone noi, icoane, rame, cu prețuri foarte moderate.

FRĂȚII KLEIN

Telefon 707.

aranjatori de apadute și lumină electrică. Mare officină pentru reparaturi de mașini de cusut și biciclete. — ARAD, Hunyadi-utca 12. —

Luăm în întreprindere și executăm: luminare electrică, telefon, perafulger, aranjament pentru anunțuri centrale de foc și apă precum și tot felul de reparaturi în materie ce se ține de acest ram de industrie — Aranjamente de: apadute, gazuri, acetelin, calde de casă, el. sette. precum și reparaturi se execută prompt și ieftin. — Orice lucruri aparținătoare tineriei se primesc și execută pe lângă garanție. —

Primim și angajament pentru tinerea în stare solidă a casei or peste an.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : Debreczen : : farmacia : :
elst. : : «Arany egyszaru»

Medicament pentru văpsirea părului.
In cîntor blond, brunet sau negru. Efect la moment O singură vopsire e de ajuns, ca părul să mîntă. Ia o lună să alba culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru or și ce culoare 4 cor.

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajduság Mustaza

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

este mai bună pentru creșterea și potolirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

STEFAN SLADECK IUN. FABRICĂ DE MOBILE

VÎRSET

strada Kudritzer No. 44-46.

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

BRAUN MIKSA

mare neguțatorie de pânzături; de cânepă, in etc.

ARAD, Boros Béni-tér 1. sz.

Numărul telefonului 594.

In magazin depozit mare de pânzături de cânepă, in și

saci pentru bucate

de traușaulin (urziță), ponevi (șatre) prin cari nu trece apă saci de durmit, pocrovițe de cai, pânze de pachetat, apoi tot felul de ștreanguri și pâlămare trebuincioase la economie, aște de saci, pentru struguri, și fire sure

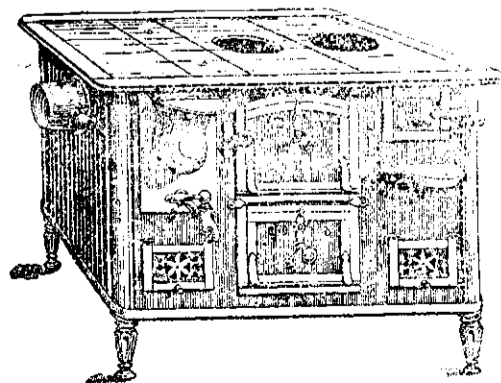
Institut pentru împrumutare de saci.

Cumpărare și vindere de saci folosiți la faină și țărițe.

Szabó Samu és Fia, Győr.

Fabrică ces. și reg. de vetre de fierț brevetate.

Fabr căm vetre de fierț dela cele mai ieftine până la cele mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierț și coc neexceptionabil și grabnic față de criare al'e vetre de fierț crușăm 25% mater al de încălzit

Fondat la anul 1866.

Catalog de prețuri la dorință trimitem gratuit și francat. Se caută revânzătorii și agenți.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Del mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încrețurile și e cu totul nestricăcioasă în culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul înărunțit în ce colorare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane.

„Ianer“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

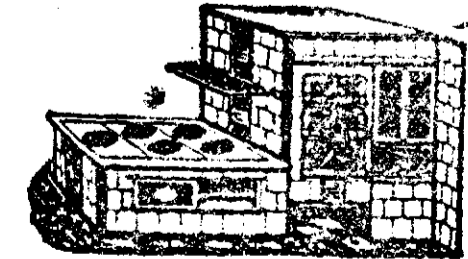
Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

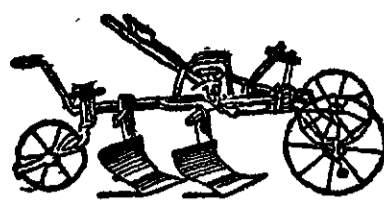
HARMATI EMIL
NAGYVÁRAD
Rózsa-u. 4 (Casa proprie).

Atelier de lăcătarie și tescuit, fierărie etc.

Pregătește tot felul de lucrări cu fier pentru zidiri și lucrări de lăcătarie și anume: ventilatoare patentate la ferestri, închizători, parasoale, porți cu gratii patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scânduriță sist. Esslingen, șaluzine de oțel și de pânză, pregătitor specialist de vetre de fier, valale pentru adăpatul porcilor și a vite-
lor,
apa-
duct și
lucrări
de in-

stalație electrică.
Nrul telef. 355.

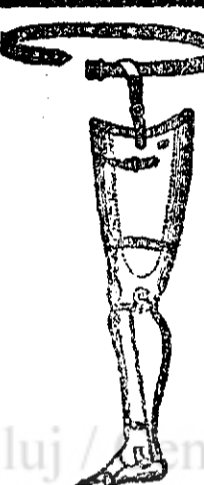
Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie
Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack, toffelul de lucrări de lăcătarie și — pentru zidiri. —

Atelier model de măsură proprie.

Pentru ceice pătinesc de surprătură.

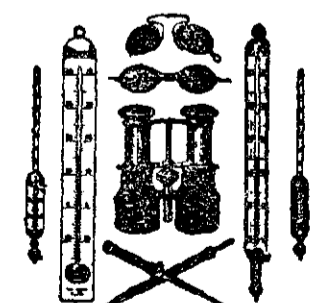
Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pânțec, pentru pan-aloni și pentru perioade, ciorapi de gumă pentru cărcei, mașini de proptit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de recvizite igienice după măsură, pe lângă garanță să pot comanda la fabricantue specialist

● **BIRÓ ALBERT** ●
fabricant de legătoare medicale
SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.
(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de frigatori și articlii pentru moașe —
Specialitate de gumă franceză și americană. —
Local de probă separat. — Comandele din provincia se efectuează pe lângă discrețiune.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mecanic
Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orloage, instrumente optice și de fotografiat; ține în magazin cele mai bune orloage, ochelari, ochiane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator — pentru spirit și aier, —

precum și tot felul de articlii pentru fotografiat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de branșa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

Celce dorește a avea RACHIE

ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul
Radovan Popovits, Ujvidék 83.

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

BASĂ SIGURĂ

ANDRENY SEC

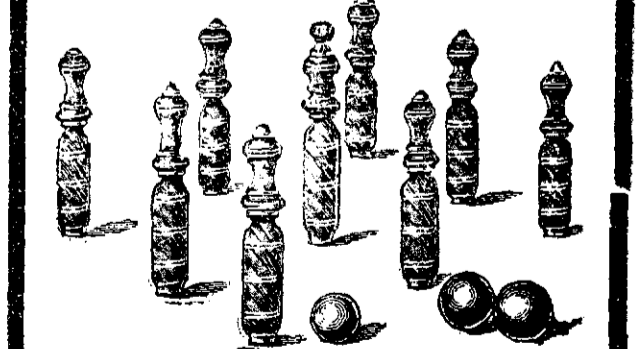
AROMĂ RECROȘTINIA
PROASPETA RECREATOARE ESPERȚILOR

SISTEM BOUQUET MÂRGELE
FRANCES MÎNUNAT ESCLENTI
TRADIȚIONAL MĂRUM TE

MANIPULARE ÎNGRĂȘIRE VINURI ALESE VII
DE CONSTIENȚIOASĂ CO GALIE PROPRII
SPECIALITATE FIOASĂ MARE DE MODEL

Trebitscher Sándor

strungar
— PANC SOVA, Gizella-utca —
vis-à-vis de hotelul KONTILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

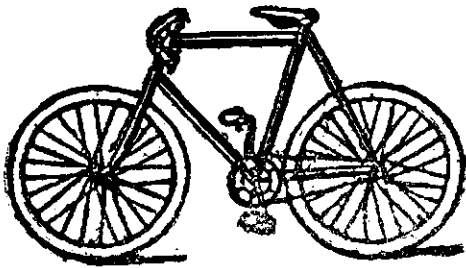
Ține în depozit în abundență mare toffelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —

In atențiunea bicicliștilor!

Cea mai iertină sursă de cumpărat:

Bicicletă engleză, ajustată complet, cu garanță de 2 ani . . . . . Cor 90.—
gumă dinăuntru 2 50
" " afară 4 50
1 pár. pedale engl. " . . . . . 4.—

Totfelul de părți pentru biciclete cu prețurile cele mai moderate. Mare magazin de gramofone și plăci.

KATZKY ANTAL, mehanic

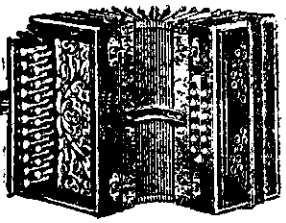
— TIMIȘOARA - CETATE, Jenőherczeg-utca. —

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 692.

STEHLIK LAJOS

atelier de violine și armonice.

Budapesta VIII., József-körút nr. 71.

Recomand bogatul meu magazin de produse proprii: violine de concert și surdine fabricate. Atelier de reparat și transformat tot felul de violine vechi.

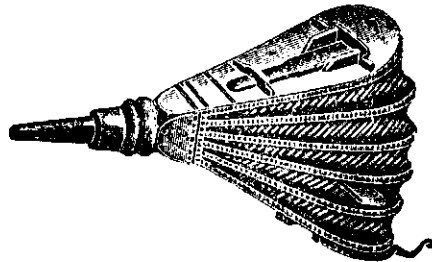
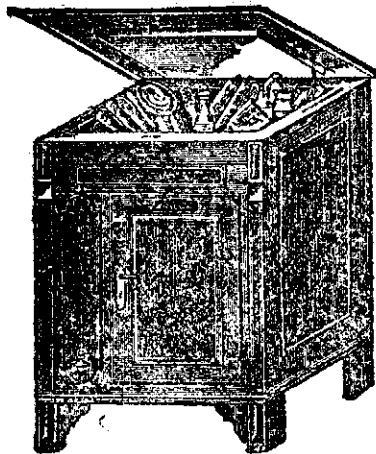

Harmonice

cu 2 rânduri de tonuri și 2 registre . . . . . 8 cor.
cu tonuri duble și 3 registre . . . . . 9 cor.
cu 3 rânduri și 4 registre . . . . . 12 cor.
Harmonice vieneze cu tonuri duble și 4 tonuri de bas prețul . . . . . 22 cor.
Harmonice cu 2 rânduri de tonuri cu 19 clape și 4 registre . . . . . 30 cor.

Violine

de școală cu arc dela . . . . . 8—15 cor.
Violine de concert cu arc dela . . . . . 15—200 cor.

Seemann József

lăcătuș tehnic, fabricant de mobile de fier, foie de suflat și dulapuri de gheață în Cluj (Kolozsvár) str. Malom nr. 20.

Recomandă hotelierilor, măcelarilor și în gospodăria casei

dulapuri de gheață dela 32 cor. până la 500 eor.

lăcătarilor și faurilor
foi de suflat excelenți.

măcelarilor, morarilor, comercianților și domniilor

cântare zecimale și centimale și cântare-poduri în diferite mărimi.

Institutelor, spitalelor, cafenelelor și ospătărilor — tot felul de

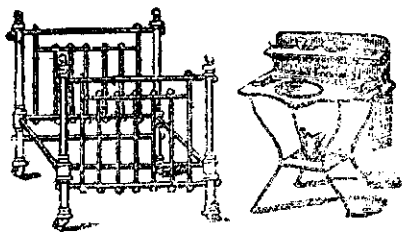
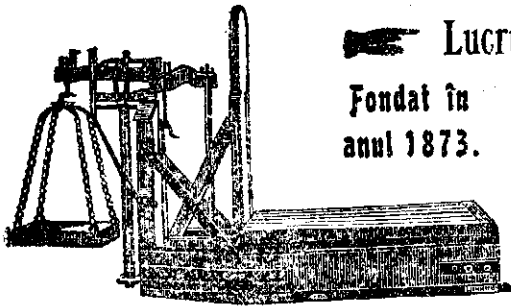
mobile de fier.

Primește tot felul de lucrări de lăcătușerie ș. a. lucrări de fier pentru zidiri, porți de fier îngrădire de morminte și vetre de fier din material excelent cu prețuri moderate.

Acei cari cer, cu provocare la ziarul „Tribuna“, primesc catalog de prețuri ilustrat gratis și porto franco.

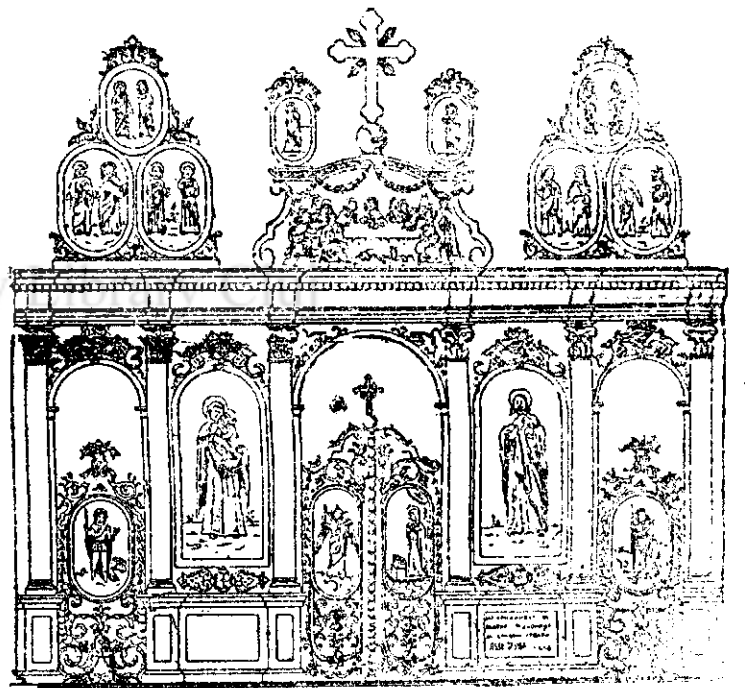
Lucrul bun nu e scump.

Fondat în anul 1873.

Urr György scultor, în CAȘOVIA.

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru montarea bisericilor provăzut cu motoare.
KASSA, Bethlen körút Nr. 24.

Recomand on. preotimi atelierul meu celebru. Fac altare artistic lucrate, precum am: voane, iconostase, străni și altele. 101 certificate de recunoștință. Se trimit planuri la dorință precum și preț-curent.

Este foarte important ca numai

țigle BOHN

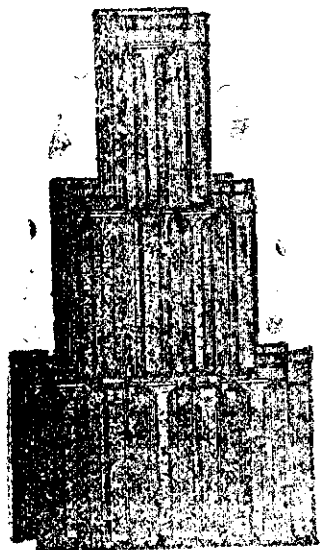
din Chichinda-mare și Jombolea să primiți și altfel de țigle să refuzați, pentru că numai

țiglele lui BOHN

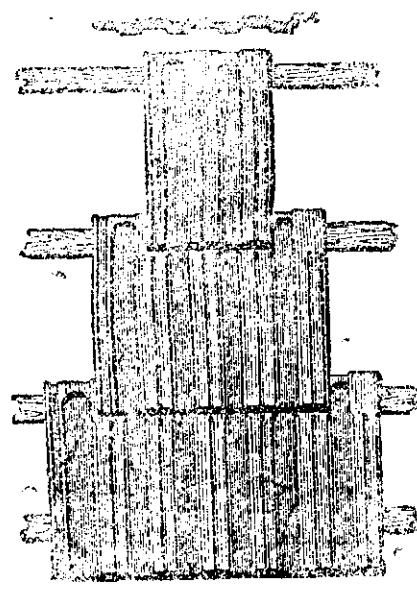
sunt acomodate, bune și frumoase.

— Vă rog să cereți mustre și catalog de prețuri. —

BOHN-CSERÉPGYÁR Zombolya.

Ţigle Bohndin Chic hinda.

Ţigle Bohn din Zombolya.